

Předmětnost a zjevnost

Tzv. Tomášovo evangelium (logion 5) velmi zřetelně rozlišuje mezi tím, co je „před naší tváří“, a tím, co je před naší tváří skryto, a poukazuje k tomu, jak je třeba to, co je před naší tváří, poznat, aby nám díky tomu mohlo být vyjeveno to, co je (před naší tváří) skryto. Dalo by se říci, že to je jeden z nejstarších dokladů rozpoznání toho, jak nestačí soustřeďovat se pouze na to, co je „před tváří“, tj. „před očima“ (nebo „před ušima“ apod.), tj. co je přístupné běžnému smyslovému vnímání, ale jak je nezbytné se dopátrat *smyslu* toho, co je před naší tváří. Nejde však o odvracení pozornosti od toho, co nám poskytují smysly, nýbrž je třeba to mít ve vážnosti, neboť jinak přístup k tomu, co je skryto za tím, co je vidět a slyšet atd., je zatarasen, zavalen. To je jedna stránka věci; a druhá je neméně důležitá: není nic, co by mělo nebo mohlo zůstat skryto; všechno se musí a má zjevit, všechno bude zjeveno a zjevno – a to právě přes to, co je „před tváří“ (tedy tímto prostřednictvím), nikoli jinými cestami. To je vlastně teze původně „eschatologická“, jak říkají theologové, ale je otázka, zda smíme takový eschatologický odklad ve svých představách prodlužovat takřka donekonečna, přesněji – v duchu eschatologií – až do „posledního dne“. Možná, že něco (snad dokonce jenom něco málo) z toho, co je zatím skryto, nebude odhaleno a zjeveno strašně dlouho, možná až „do posledních dnů“ – nebo téměř „nikdy“ (řekl bych, že to bude záležet spíš na lidských schopnostech vyvarovat se těch nejstrašnějších katastrof a těm menším navzdory přežít aspoň tak, aby zkoumání „nezjevného“ mohlo pokračovat); ale smysl oné „eschatologie“ spočívá právě naopak v tom, že se to všechno má a musí aspoň začít vyjevovat už nyní, v této přítomnosti, a že to vyjevování musí pokračovat v každé přítomnosti další, jak k ní dojde a jak se stane (dočasně tou „právě aktuální přítomností“). Poukaz k budoucnosti, v níž má být vyjeveno, zjeveno ještě víc než právě nyní, je závazkem, nikoli pouhým slibem, jehož naplnění se bude stále víc protahovat. Eschatologie zbavená pověrečnosti se stává důvěrou v Pravdu, která přichází a které v tom nikdo nemůže natrvalo zabránit. Správně interpretovaná eschatologie neklade eschaton až na konec dnů (na konec dějin, tedy vlastně mimo dějiny), ale naopak zaslubuje, že se pravda bude ukazovat a vyjevovat, že bude vítězit v dějinách a tedy dějinně, v čase a nikoli mimo čas a až po skončení času. Zjevnost všeho „pravého“, pravdy, práva, spravedlnosti atd. je zaslíbena již do našich dnů, a je nám nejen zaslíbením, ale je výzvou, abychom k té zjevnosti nějak sami přispěli, abychom na tom „vyjevování“ také sami aspoň trochu zapracovali.

(Písek, 080705-1.)